

Libya harekâtının komuta merkezi İzmir

SELÇUK GÜLTAŞLI BRÜKSEL
26/03/2011

Libya'ya askerî harekâtın komutasının NATO'ya geçmesini savunan Ankara'nın tezinin NATO'da kabul görmesine rağmen Fransa lideri Nicolas Sarkozy'nin salı günü Londra'da yapılacak Libya zirvesinde bu karara karşı çıkabileceği belirtiliyor. Bütün sivil ve askerî operasyonların NATO'nun kontrolüne devrinin ise zirve öncesi gerçekleşmesi bekleniyor.

Libya'ya hava harekâtının komuta merkezi İzmir olarak belirlenirken operasyonun komutasına Kanadalı General Charles Bouchard getirildi. Bu arada, Türkiye'nin Libya operasyonunda komutanın NATO'ya devredilmesi görüşü İttifak içerisinde kabul görmesine rağmen, Sarkozy'nin Londra zirvesinde bu karara direnebileceği belirtiliyor. Ancak tüm kontrolün NATO'ya devrinin zirveden önce gerçekleşmesi bekleniyor.

Türkiye, ABD, İngiltere ve kıdemli NATO diplomatları perşembe günü alınan kararı "Türkiye'nin endişelerini giderici" olarak nitelendirirken Ankara ile girdiği bilek güreşini kaybetmiş görünen Fransa Devlet Başkanı Nicolas Sarkozy, bambaşka bir yorumla sarılıyor. Avrupa basını, Fransa'nın Türkiye karşısında geri adım attığını yazarken Fransız basını da Sarkozy'nin çelişkili tavrını eleştirmeye başladı. Le Monde, Sarkozy'nin Brüksel açıklamalarına rağmen NATO'nun "farklı bir versiyonu" olduğunu ve bütün kararların artık İttifak içerisinde alınacağını, Sarkozy'nin dümenin başında durmasını istediği temas grubuna ise sadece "danışılacağını" yazdı.

Dün Brüksel'de toplanan Avrupa Birliği Zirvesi ardından basın toplantısı yapan Sarkozy, Türkiye'yi dışlayan 11 üyeli temas grubunun askerî operasyonun patronu olmaya devam edeceğini iddia etti. Ancak Sarkozy'yi, Türkiye'nin yanı sıra ABD, İngiltere ve NATO kaynakları doğrulamadı. NATO kıdemli yetkilileri, perşembe günü önce Türkiye, ABD, İngiltere ve Fransa arasında, ardından NATO'da ulaşılan mutabakatın son derece net olduğunu, mutabakatın Türkiye'nin endişelerini giderdiğini, Libya'ya ilişkin bütün sivil ve askerî operasyonların NATO şemsiyesi altına gireceğini vurguluyor. Fransa'nın NATO'da yalnız kaldığı belirtiliyor.

Sarkozy'nin, ülkesi ile varılan mutabakatın mürekkebi kurumadan farklı açıklamalar yapması, diplomatik camiayı tedirgin etti. Türkiye'nin de katılımı ile Londra'da salı günü yapılacak Libya zirvesinde Fransa'nın onay verdiği mutabakata direnebileceği endişeleri dile getiriliyor. Türkiye'nin AB üyeliğine itiraz cephesinin liderliğini kimseye bırakmayan Sarkozy, geçen hafta Paris'te topladığı Libya zirvesine Türkiye'yi davet etmemiş, Türkiye rahatsızlığını NATO dahil birçok platformda gündeme getirmişti. Perşembe günü ulaşılan mutabakat çerçevesinde İttifak, uçuşa kapalı bölgenin komutasını hemen devralırken askerî operasyonların gerekçesini teşkil eden sivillerin korunması misyonunun planlarını pazar günü müzakereye başlayacak. Bütün sivil ve askerî operasyonların NATO şemsiyesi altına alınmasının, Londra'daki zirve öncesi gerçekleşmesi bekleniyor.

'LİBYA OPERASYONUNDA PARİS DEVRE DIŞI'

Başbakan Tayyip Erdoğan Libya operasyonunda NATO'nun komutayı devralarak, Türkiye'yi dışlayayan Fransa'nın rolünün azalmasını olumlu karşıladığını belirtti. Konuyla ilgili gazetecilerin sorusuna cevap veren Erdoğan "Paris, artık devre dışı kalmaya başladı. Ben Paris'in devre dışı

kalmasını özellikle Libya'daki bu süreç için çok olumlu görüyorum." dedi. Bu arada NATO sözcüleri, Libya'da uçuşa yasak bölgeyi denetleyecek hava harekâtının komuta merkezinin İzmir'deki NATO hava üssü olacağını bildirdi. İttifak'ın Libya'da yürüteceği hava ve deniz operasyonlarının başına ise Kanadalı General Charles Bouchard getirildi.

NATO sözcüsü Oana Lungescu salı günü Londra'da düzenlenecek Libya toplantısında NATO misyonu konusunda ihtiyaç duyulan "siyasi direktifin" verileceğini söyleyerek, toplantının ardından BM Güvenlik Konseyi'nin kararında öngörülen tüm unsurların NATO sorumluluğuna geçeceğini kaydetti. Fransa'nın, NATO'nun Arap dünyasındaki olumsuz çağrışımı nedeniyle operasyonu devralmasına Arap ülkelerinin karşı çıktığını savunmasına karşın, sözcü Lungescu, NATO Genel Sekreteri'nin konuştuğu birçok Arap liderin, NATO'nun komutayı devralmasını memnuniyetle karşıladığını aktardı.

NATO yetkilileri, Türkiye'nin sürecin başında NATO müdahalesine karşı görüldüğünü fakat daha sonra bu tavrını değiştirdiğine ilişkin soruya ise, "İlk günden beri Türkiye, silah ambargosu, insani yardım ve uçuşa yasak bölge konularındaki bir operasyonun planlamalarına destek vermek istediğini çok açıkça ortaya koydu." şeklinde cevap vererek Ankara'nın en başından beri aynı tavrı sergilediğini söyledi. ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton da ülkesinin komutayı NATO'ya devrederek, operasyonunda yeni adımı attığını söyledi.

Libya'da İngiliz-Fransız ortak modeli: ISAF tarzı bir yapı

29 Mart'ta Londra'da yapılacak Libya konferansında ev sahibi İngiltere ve operasyona başından beri önderlik etmek için çabalayan Fransa'nın, Afganistan'daki uluslararası güç ISAF benzeri bir birlik oluşturulmasını teklif etmeleri bekleniyor. İngiliz Savunma Bakanlığı yetkilileri, İngiltere'nin Muammer Kaddafi'nin gitmesi gerektiğine inandığını ve bunun için NATO'nun Afganistan'daki Uluslararası Güvenlik Destek Gücü (ISAF) gibi bir güç oluşturulmasını önereceğini söyledi. İngiltere Başbakanı David Cameron da Libya'da halkın güvenliği sağlanana dek askerî operasyonların devam edeceğini belirtti ve "Kaddafi'ye mesajım şu olacak: Git artık, terk et!" dedi. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy de, Londra'da düzenlenecek Libya toplantısında siyasî ve diplomatik çözüm önerisi sunacaklarını kaydetti. NATO'nun ise 90 günlük bir operasyon için lojistik hazırlık yaptığı ifade edildi.